

50.yıl ÖZEL SAYISI

TEKHARF çalışmasının son yıllarda tıp bilimine katkıları
Contribution of TARF study to medical science in recent years
 H. Yüksel

Türkiye'de hipertansiyon sıklığı ve kan basıncı verileri
Data on prevalence of hypertension and blood pressure in Turkey
 M. Kılıçkap ve ark.

Türkiye'de diabetes mellitus epidemiyolojisinin zamana bağlı değişimi
Temporal changes in the epidemiology of diabetes mellitus in Turkey
 M. B. Yılmaz ve ark.

Türkiye'de dislipidemi sıklığı ve lipid verileri
Data on prevalence of dyslipidemia and lipid values in Turkey
 M. Kayıkçıoğlu ve ark.

Risk ve dislipidemi
Risk and dyslipidemia
 S. Güleç

Türkiye'de obezite sıklığı ve bel çevresi verileri
Data on prevalence of obesity and waist circumference in Turkey
 D. Ural ve ark.

Türkiye'de metabolik sendrom sıklığı verileri
Data on prevalence of metabolic syndrome in Turkey
 A. Abacı ve ark.

Türkiye'de sigara tüketimi verileri
Data on smoking in Turkey
 N. Özer ve ark.

The Prospective Urban Rural Epidemiology (PURE) study
The Prospective Urban Rural Epidemiology (PURE) çalışması
 A. Oğuz et al.

Meta-analizleri nasıl yorumlayalım
How to interpret meta-analyses
 M. Kılıçkap

İskemik kalp hastalıkları etyolojisi
Etiology of ischemic heart diseases
 A. Ekmekçi

TÜRK KARDİYOLOJİ DERNEĞİ ARŞİVİ



ARCHIVES
OF THE
TURKISH
SOCIETY OF
CARDIOLOGY

Cilt/Volume 46, Sayı/Number 7

 **TÜRK
KARDİYOLOJİ
DERNEĞİ**
TURKISH
SOCIETY OF
CARDIOLOGY



Editör**Editor****Dr. Dilek Ural****Önceki Editörler****Former Editors****Dr. Vedat Sansoy, Dr. Altan Onat****Editör Yardımcıları****Associate Editors****Dr. Uğur Canpolat****Dr. Sabahattin Gündüz****Dr. Bilgehan Karadağ****Dr. Meral Kayıkcıoğlu****Dr. Kadriye Orta Kılıçkesmez****Dr. H. Murat Özdemir****İstatistik Danışmanı****Statistical Consultant****Salih Ergöçen****Aysen Kandemir****Karikatür ve Çizimler****Cartoon and Illustrations****Dr. Serdar Payzın****Sahibi**

Türk Kardiyoloji Derneği adına

Owner on behalf of the Turkish Society of
Cardiology**Dr. Mustafa Kemal Erol****Yazı İşleri Müdürü****Publishing Manager****Dr. Dilek Ural**

Türk Kardiyoloji Derneği'nin yayın organıdır.

Issued by the Turkish Society of Cardiology.

Ticari faaliyeti TKD İktisadi İşletmesi'nce
yürütülmektedir.

Yılda sekiz sayı yayımlanır.

Published eight issues a year.

Yayın Türü: Yaygın Süreli

Yönetim Yeri Adresi**Corresponding Address**

Türk Kardiyoloji Derneği

Nish İstanbul A Blok Kat: 8 No: 47-48

Çobançeşme, Sanayi Cad. 11,

Yenişehir, Bahçelievler 34196 İstanbul, Turkey

Tel: +90 212 221 17 30 - 221 17 38

Faks: +90 212 221 17 54

e-posta: tkd@tkd.org.tr URL: http://www.tkd.org.tr

Yayıncı / PublisherKARE YAYINCILIK^[13, YIL]

www.kareyayincilik.com

Tel: +90 216 550 61 11 Faks: +90 216 550 61 12

e-posta: kareyayincilik@gmail.com

Baskı / Press: Yıldırım Matbaacılık

Basım tarihi: Ekim 2018 Baskı adedi: 300

Ulusal Bilimsel Danışma Kurulu / National Editorial Board

Adnan Abacı, *Ankara*
Deniz Ağırbaşı, *İstanbul*
Nihal Akar Bayram, *Ankara*
Ramazan Akdemir, *Sakarya*
Dursun Alehan, *Ankara*
Tijen Alkan Bozkaya, *İstanbul*
Hakan Altay, *İstanbul*
Dursun Aras, *Ankara*
Alev Arat Özkan, *İstanbul*
Nurcan Arat, *İstanbul*
Şakir Arslan, *Antalya*
Özgür Aslan, *İzmir*
Enver Atalar, *Ankara*
İlyas Atar, *Ankara*
Sinan Aydoğdu, *Ankara*
Saide Aytekin, *İstanbul*
Vedat Aytekin, *İstanbul*
Cem Barçın, *Ankara*
Osman Başpınar, *Gaziantep*
Engin Bozkurt, *Ankara*
Zehra Buğra, *İstanbul*
İlknur Can, *Konya*
Ceyhan Ceyhan, *Aydın*
Yüksel Çavuşoğlu, *Eskişehir*
Atiye Çengel, *Ankara*
Mesut Demir, *Adana*
Recep Demirbağ, *Şanlıurfa*
Sabri Demircan, *İstanbul*
Erdem Diker, *Ankara*
İrem Dinçer, *Ankara*
Ayşe Güler Eroğlu, *İstanbul*
Mustafa Kemal Erol, *İstanbul*
Ömer Göktekin, *İstanbul*
Zehra Gölbaşı, *Ankara*
Bülent Görenek, *Eskişehir*
Sümeyye Güllülü, *Bursa*
Nazmi Gültekin, *İstanbul*
Ümit Güray, *Ankara*
Cemil Gürgün, *İzmir*
Yekta Gürlertop, *Edirne*

Can Hasdemir, *İzmir*
Atilla İyisoy, *Ankara*
Mehmet Kanadaşı, *Adana*
Şule Karakelleoğlu, *Erzurum*
Ergün Barış Kaya, *Ankara*
Teoman Kılıç, *Kocaeli*
Fethi Kılıçarslan, *İstanbul*
Mustafa Kılıçkap, *Ankara*
Serdar Kula, *Ankara*
Merih Kutlu, *Trabzon*
Haldun Müderrisoğlu, *Ankara*
Abdurrahman Oğuzhan, *Kayseri*
Kaan Okyay, *Ankara*
Necla Özer, *Ankara*
Mehmet Özkan, *İstanbul*
Seçkin Pehlivanoglu, *İstanbul*
Bahar Pirat, *Ankara*
Leyla Elif Sade, *Ankara*
Hatice Selçuk, *Ankara*
Murat Sezer, *İstanbul*
Mahmut Şahin, *Samsun*
Asife Şahinarslan, *Ankara*
Gülten Taçoy, *Ankara*
Yelda Tayyareci, *İstanbul*
Ahmet Temizhan, *Ankara*
Kürşat Tokel, *İstanbul*
Lale Tokgözoğlu, *Ankara*
Serkan Topaloğlu, *Ankara*
Ercan Tutar, *Ankara*
Omaç Tüfekçioğlu, *Ankara*
Ertan Ural, *Kocaeli*
Mehmet Uzun, *İstanbul*
Oğuz Yavuzgil, *İzmir*
Dilek Yeşilbursa, *Bursa*
Ertan Yetkin, *Mersin*
Aylin Yıldırım, *Ankara*
Mustafa Yıldız, *İstanbul*
Mehmet Birhan Yılmaz, *Sivas*
Selen Yurdakul, *İstanbul*

Uluslararası Bilimsel Danışma Kurulu / International Editorial Board

Begenc Annayev, *Ashgabat, TM*
Mohamad Samir Arnaout, *Beirut, LB*
Talanbek Batyraliyev, *KG*
George A. Beller, *Charlottesville, USA*
Walid Bsata, *Aleppo, SY*
Elie Chammas, *Beirut, LB*
Irfan Daullxhiu, *Pristina, XK*
Mirza Dilic, *Sarajevo, BA*
Roberto Ferrari, *Ferrara, IT*
Hasan Garan, *New York, USA*
Firdowsi Ibrahimli, *Baku, AZ*
Huseyin Ince, *Rostock, DE*
Sasko Kedev, *Skopje, MK*

Basil S. Lewis, *Haifa, IL*
Robert W. Mahley, *S. Francisco, USA*
Mehman Mamedov, *Baku, AZ*
Franz H. Messerli, *New York, USA*
Davor Milicic, *Zagreb, HR*
Georgios Parcharides, *Thessaloniki, GR*
Fausto J. Pinto, *Lisbon, PT*
Bogdan Popescu, *Bucharest, RO*
Zeljko Reiner, *Zagreb, HR*
Patrick W.J. Serruys, *Rotterdam, NL*
Mohamed A. Sobhy, *Cairo, EG*
Zeynep Özlem Soran, *Pittsburgh, USA*
Murat Tuzcu, *Cleveland, USA*

Index Medicus, Web of Science, Emerging Sources Citation Index (ESCI), SCOPUS, EMBASE (Excerpta Medica), Index Copernicus, EBSCO, DOAJ, TÜBİTAK ULAKBİM Türk Tıp Dizini ve Türkiye Atf Dizini'nde yer almaktadır.
Included in Index Medicus, Web of Science, Emerging Sources Citation Index (ESCI), SCOPUS, EMBASE (the Excerpta Medica database), Index Copernicus, EBSCO, DOAJ, Turkish Medical Index, and Türkiye Citation Index.



Bu dergide kullanılan kağıt ISO 9706: 1994 standardına uygundur. (Permanence of Paper)

National Library of Medicine biyomedikal yayın organlarında asitsiz kağıt (acid-free paper / alkalin kağıt) kullanılmasını önermektedir.

Editör'ün Mesajı / Editorial

vii-viii D. Ural

50. Yıl Özel Sayı Önsöz / 50th Anniversary Special Issue Foreword

ix L. Tokgözoğlu

Davetli Editöryal Yorum / Invited Editorial

519 **TEKHARF çalışmasının son yıllarda tıp bilimine katkıları**
Contribution of TARF study to medical science in recent years
H. Yüksel

ORJİNAL MAKALELER / ORIGINAL ARTICLES - (META-ANALİZLER / META-ANALYSES)

- 525 **Türkiye'de hipertansiyon sıklığı ve kan basıncı verileri: Kardiyovasküler risk faktörlerine yönelik epidemiyolojik çalışmaların sistematik derleme, meta-analiz ve meta-regresyonu**
Data on prevalence of hypertension and blood pressure in Turkey: Systematic review, meta-analysis and meta-regression of epidemiological studies on cardiovascular risk factors
M. Kılıçkap, C. Barçın, H. Göksülük, D. Karaaslan, N. Özer, M. Kayıkçıoğlu, D. Ural, M. B. Yılmaz, A. Abacı, M. Arıcı, B. Altun, L. Tokgözoğlu, M. Şahin
- 546 **Türkiye'de diabetes mellitus epidemiyolojisinin zamana bağlı değişimi: Bir sistematik derleme ve meta-analiz**
Temporal changes in the epidemiology of diabetes mellitus in Turkey: A systematic review and meta-analysis
M. B. Yılmaz, M. Kılıçkap, A. Abacı, C. Barçın, F. Bayram, D. Karaaslan, H. Göksülük, M. Kayıkçıoğlu, N. Özer, G. Süleymanlar, M. Şahin, L. Tokgözoğlu, İ. Satman
- 556 **Türkiye'de dislipidemi sıklığı ve lipit verileri: Kardiyovasküler risk faktörlerine yönelik epidemiyolojik çalışmaların sistematik derleme ve meta-analizi**
Data on prevalence of dyslipidemia and lipid values in Turkey: Systematic review and meta-analysis of epidemiological studies on cardiovascular risk factors
M. Kayıkçıoğlu, L. Tokgözoğlu, M. Kılıçkap, H. Göksülük, D. Karaaslan, N. Özer, A. Abacı, M. B. Yılmaz, C. Barçın, K. Ateş, F. Bayram, M. Şahin, D. Ural

Davetli Editöryal Yorum / Invited Editorial

- 575 **Risk ve dislipidemi**
Risk and dyslipidemia
S. Güleç
- 577 **Türkiye'de obezite sıklığı ve bel çevresi verileri: Kardiyovasküler risk faktörlerine yönelik epidemiyolojik çalışmaların sistematik derleme, meta-analiz ve meta-regresyonu**
Data on prevalence of obesity and waist circumference in Turkey: Systematic review, meta-analysis and meta-regression of epidemiological studies on cardiovascular risk factors
D. Ural, M. Kılıçkap, H. Göksülük, D. Karaaslan, M. Kayıkçıoğlu, N. Özer, C. Barçın, M. B. Yılmaz, A. Abacı, Ş. Şengül, T. Arınsoy, Y. Erdem, Y. Sanisoğlu, M. Şahin, L. Tokgözoğlu
- 591 **Türkiye'de metabolik sendrom sıklığı verileri: Kardiyovasküler risk faktörlerine yönelik epidemiyolojik çalışmaların sistematik derleme, meta-analiz ve meta-regresyonu**
Data on prevalence of metabolic syndrome in Turkey: Systematic review, meta-analysis and meta-regression of epidemiological studies on cardiovascular risk factors
A. Abacı, M. Kılıçkap, H. Göksülük, D. Karaaslan, C. Barçın, M. Kayıkçıoğlu, N. Özer, M. B. Yılmaz, M. Şahin, L. Tokgözoğlu
- 602 **Türkiye'de sigara tüketimi verileri: Kardiyovasküler risk faktörlerine yönelik epidemiyolojik çalışmaların sistematik derleme, meta-analiz ve meta-regresyonu**
Data on smoking in Turkey: Systematic review, meta-analysis and meta-regression of epidemiological studies on cardiovascular risk factors
N. Özer, M. Kılıçkap, L. Tokgözoğlu, H. Göksülük, D. Karaaslan, M. Kayıkçıoğlu, M. B. Yılmaz, C. Barçın, A. Abacı, M. Şahin
- 613 **The Prospective Urban Rural Epidemiology (PURE) study: PURE Turkey**
The Prospective Urban Rural Epidemiology (PURE) çalışması: PURE Türkiye
A. Oğuz, Ö. Telci Çakılı, B. Tümerdem Çalık, on behalf of the PURE Investigators*

DERLEME / REVIEW

- 624 **Meta-analizleri nasıl yorumlayalım: Türkiye'de kardiyovasküler risk faktörlerine yönelik yapılan meta-analizlerin metodolojik açıdan değerlendirilmesi**
How to interpret meta-analyses: A recipe for interpretation of the methodology used in the meta-analyses conducted on cardiovascular risk factors in Turkey
M. Kılıçkap

İlk Sayıdan Tıpkıbasım

- 636 **İskemik kalp hastalıklarının Türkiye'deki dağılımı ve muhtemel etyolojik faktörler**
Distribution and possible etiological factors of ischemic heart disease in Turkey
A. Ekmekçi